

Nylig overtatt - hva er utfordringen?

Skogforum, Honne, 2. november 2017

Halvor Westye Egeberg

Veien frem til overtagelse...

- Den største utfordringen ligger ofte i selve opptakten – generasjonsskiftet – en svært krevende prosess i mange familier.

«Generasjonsskifte – mye mer enn tall og skatteplanlegging»

- Generasjonsskiftet i vår familie – en vond og vanskelig prosess
 1. Mange familier opplever traumatiske generasjonsskifter – ties i hjel
 2. Berører en helt særegen utfordring for skogbruket – rekruttering

Vårt generasjonsskifte var brolagt med gode intensjoner.

- Alt lå til rette for et ryddig og godt generasjonsskifte:
 - Inkluderende prosess - startet tidlig med familieråd i 2002.
 - Betydelige verdier/følelser å fordele utover gården/skogen – fair tredeling.
 - Absolutt ingen uenighet rundt hvem som skulle overta gård/skog.
 - Oppstart med profesjonell ekstern rådgiver januar 2007.
 - Første tilbud om overdragelse ved fylte 60 år i 2008.
- Så fortsetter forhandlingsprosessen om betingelser mellom to parter:
Mine foreldre vs. min storebror og hans kone: Stadig større motvilje hos begge parter.
- Totalt fastlåst i mai 2012 – 10 år etter første familieråd!
 - Mine foreldre besluttet at de ikke kom til å overdra gården til min storebror i sin levetid.
 - Jeg og min lillebror ble spurt om vi kunne vurdere å overta eiendommen til de samme betingelsene som var blitt tilbudt min storebror i siste kontraktsforslag.
 - **Et spørsmål det er umulig å svare rett på...**

Hvorfor endte det med konflikt?

- Et generasjonsskifte dreier seg først og fremst om mennesker, følelser og relasjoner.
 - Avgjørende faktor: Relasjonen mellom forhandlingspartene (de fremtidige naboene), dvs. mine foreldre og min storebror og min svigerinne.
 - Det enkle svaret = 4 voksne mennesker som ikke klarer å finne en omforent løsning.
- MEN også en bakenforliggende forklaring: Odelsloven.

Hva gjør odelsloven med skogbruket?

- Reduserer valgfriheten for alle involverte på et svært tidlig stadium.
- Er redusert valgfrihet til det beste for
 - Eierne og eiendomsretten?
 - Arvingene (inkludert odelsgutten/odelsjenta) og deres livs-/karrierevalg?
 - Eiendommen?
 - Næringen?
- **Odelssloven er en rekrutteringsutfordring for skogbruket:
Får denne næringen tak i de rette menneskene?**

Hva hadde jeg med meg inn i overtagelsen?

- Aldri forberedt meg på å overta en skogeiendom.
- Sterke røtter til barndomshjemmet, gården, eiendommen og historien.
- Gift med Oslo-jente (siviløkonom), to barnehagebarn.
- Utdannet statsviter, internasjonal politikk, «krig og konflikt», UiO, Johns Hopkins University.
- 3 år Orkla-trainee – merkevarebygging – Möller's Tran.
- 10 år Utenriksdepartementet – aspirantkurset, sikkerhetspolitikk, Algerie og Brussel (NATO).
- En svært velskjøttet skog.
- En nær og god relasjon til en god fagmann på skog (far).

Refleksjoner etter snart 2 år som skogeier

- Rundt skogen er det et lokalsamfunn – bli del av det.
- Du overtar mye mer enn en skog – bevare/endre?
- Fra lønnsinntaker til å drive egen virksomhet – en ny hverdag.
- Outsourcing av skogforvaltningen eller aktiv skogeier?
- Ideell skogskjøtsel vs. gårdens behov – ingen akademisk øvelse.
- Betydningen av et nettverk/fagmiljø – énnmannsstasjonen.

Men viktigst av alt – en meningsfull og variert jobb. Søk i dag!

Kjerneutfordringen - Miljø

- Miljøsaken er forvirrende – grunn til fremtidstro (vekst) og bekymring (vern).
- Bred politisk og folkelig støtte til «det grønne skiftet»
 - Økt bruk av tre i bygg, transport og industri!
 - Primærleddet, det aktive skogbruket, har ikke den samme folkelige støtten.
 - Ja, en logisk kortslutning – men det hjelper fint lite.
- En avgjørende kamp må vinnes: Aktivt skogbruk = god miljøpolitikk.
 - Hvem tar eierskapet til denne omdømmekampen?
 - Nytter ikke å være reaktive og defensive – opinionen må vinnes nå.
 - Ubehagelig sannhet: Alle elsker trær, men ingen elsker skogeiere.
- Skogbruket bør kunne eie miljøsaken – hvordan kommer vi dit?